

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/242887,Elzbieta-Strzeszewska-Stanislaw-Wisniewski-Kruk-Zachowac-daleko-idaca-ostroznosc.html>
26.05.2026, 12:11

Elżbieta Strzeszewska: Stanisław Wiśniewski „Kruk”. Zachować daleko idącą ostrożność

26 maja 1952 r. przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Warszawie stanął Stanisław Wiśniewski „Kruk”, członek Narodowych Sił Zbrojnych, były komendant powiatu NSZ Ciechanów.

[Narodowe Siły Zbrojne \(NSZ\) Podziemie antykomunistyczne Zbrodnie komunistyczne](#)

26.05

Zdjęcie sygnalityczne Stanisława Wiśniewskiego ps. „Kruk”, wykonane w WUBP w Warszawie 14 IX 1951 r. (fot. z zasobu IPN)

Stanisław Wiśniewski „Kruk” urodził się 18 listopada 1916 r. w Szczepkowie w pow. sierpeckim jako jedno z pięciorga dzieci Władysława i Emilii z d. Falkiewicz. Pochodził z rodziny rolniczej, rodzice posiadali 15 hektarów ziemi. W 1937 r. ukończył Gimnazjum Ogólnokształcące w Ciechanowie i otrzymał świadectwo dojrzałości. W tym samym czasie otrzymał powołanie do odbycia czynnej służby wojskowej. Początkowo przebywał w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu, potem został skierowany do 1. Pułku Artylerii Przeciwlotniczej w Warszawie.

Działalność konspiracyjna

W trakcie kampanii wrześniowej 1939 r. brał udział w obronie Warszawy. Wzięty do niewoli, zbiegł z transportu do Niemiec. Podczas okupacji przebywał początkowo na terenie pow.

mławskiego, gdzie mieszkało jego rodzeństwo. Zaangażował się wówczas w działalność konspiracyjną w strukturach Polskiej Organizacji Narodowo Syndykalistycznej (PONS). Początkowo zajmował się przede wszystkim kolportażem prasy podziemnej.

W 1942 r., już jako członek Narodowych Sił Zbrojnych, został mianowany komendantem powiatu ciechanowskiego w Okręgu II NSZ Mazowsze-Północ. Pełniąc tę funkcję w latach 1942-1944 ściśle współpracował w komendantem okręgu Józefem Żbikowskim „Grzymałą”, szefem sztabu Stanisławem Borodziechem „Warą” oraz szefem wywiadu Kazimierzem Steckiewiczem „Murzynem”.

Odpowiadał głównie za działalność organizacyjną i kolportaż prasy podziemnej. Ponadto z polecenia komendy okręgu zorganizował kurs dla podchorążych. Zajęcia odbywały się w szkole założonej przez Edmunda Kowalewskiego „Burzę” (po wyzwoleniu zastępca komendanta i szef Pogotowia Akcji Specjalnej) w Ciemniewie oraz w we wsi Grabowo u gospodarza Zygmunta Grabowskiego. Na kursach tych „Kruk” uczył „obchodzenia się z bronią i granatami”. Wykłady prowadzili tam również m.in. „Wara” i Zygmunt Górecki „Szary”.

Po zakończeniu okupacji niemieckiej Narodowe Siły Zbrojne pozostały w konspiracji. Rozpoczęto tworzenie struktur Narodowego Zjednoczenia Wojskowego. Wszystkie oddziały zbrojne w Okręgu II NSZ podlegały „Warze” oraz jego zastępcy, dowódcy Pogotowia Akcji Specjalnej ppor. Romanowi Dziemiszewiczowi ps. „Adam”, „Pogoda”. Stanisław Wiśniewski ponownie objął stanowisko komendanta powiatu Ciechanów. Pełnił je przez kilka miesięcy (zastąpił go Albin Szymczak „Gryf”).

Według akt prowadzonego przeciwko niemu śledztwa miał wówczas wziąć udział w akcji ekspropriacyjnej w Państwowym Majątku Rolnym we Wróblewie (zarekwirowano trzy konie wraz z uprzężą i wozem) i wymierzyć karę chłosty nieznanemu z nazwiska gospodarzowi za donos „do władz o ukrywaniu przez innego gospodarza świń”. Ponadto na rozkaz „Wary” miał wykonać wyrok na Władysławie Ropelewskim, rzekomo członku PPR i konfidentie UB, który „wydawał do władz członków nielegalnej organizacji NSZ”, jednak ostatecznie jedynie postrzelił go w rękę.

Koniec działań przyszedł we wrześniu 1945 r., gdy otrzymał awans na stopień podporucznika i jednocześnie rozkaz zaprzestania działalności konspiracyjnej i wyjścia z podziemia.

[Czytaj artykuł Elżbiety Strzeszewskiej *Stanisław Wiśniewski „Kruk”*.
Zachować daleko idącą ostrożność na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Narodowe Siły Zbrojne, Podziemie antykomunistyczne, Zbrodnie komunistyczne

Biografie